

**การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา**  
**SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION OF BORSUPHANWITTAYA SCHOOL**

พวงบุปผา เสาวรส<sup>1</sup>  
PHUANGBUPPHA SAOWAROS  
นุชนรา รัตนศิริระประภา<sup>2</sup>  
NUCHNARA RATTARASIRAPRAPH

**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ประชากร คือ บุคลากรโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 21 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานหลักสูตร และครู 18 คน เครื่องมือที่ใช้มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

**ผลการวิจัยพบว่า**

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา และการดำเนินการระดับชั้นเรียน
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา มี 9 แนวทาง คือ 1) ขอความร่วมมือในการสนับสนุนและกำกับติดตามการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก 2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างรอบด้านมีมาตรฐานเดียวกัน 3) จัดทำเกณฑ์การประเมินผลนิเทศติดตามของสถานศึกษาที่ชัดเจน 4) สร้างเครือข่ายครูเพื่อร่วมกันออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม 5) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรการบริหารเพื่อสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ 6) สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาทางวิชาการและดำเนินการอย่างเป็นระบบ 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน 8) สร้างเครื่องมือการติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ได้มาตรฐาน และ 9) จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

**Abstract**

This research purposes were to determine 1) the school curriculum administration of Borsuphanwittaya School and 2) the guideline development of school curriculum administration of Borsuphanwittaya School. The research population were 21 personnels of Borsuphanwittaya School which consisted of a director, a deputy director, a head of curriculum department and, 18 teachers. The two research instruments were a rubric questionnaire and a focus group discussion record. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The findings revealed as follows:

1. The school curriculum administration of Borsuphanwittaya School, collectively and individually, were at a high level which ranking by arithmetic mean from the highest to the lowest as:

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

school curriculum arrangement, school enhancing and supporting, school monitoring of quality and classroom performance.

2. The 9 guidelines development of school curriculum administration of Borsuphanwittaya School are to: 1) request for supporting, monitoring and developing of school curriculum administration from external organization 2) develop the teachers for being clear and standardized in curriculum understanding 3) make a school criteria of evaluation and supervision 4) establish professional teaching community for concrete instructional design 5) allocate budgets and resources in order to support for sufficient media and material 6) formulate the school academic plan and systematically management 7) enhancing all school personnel to do research for developing their work 8) create the standard evaluation instruments for monitoring curriculum performance and 9) build the school information technology system for being database of school in development with efficiency and effectiveness.

## บทนำ

จากการประมวลรายงานการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพมาตรฐานสากล สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในศตวรรษที่ 21 พบว่าระดับคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับ 8 ของอาเซียน ผลคะแนนจากการสอบ PISA ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ O-NET ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก (ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ ภาษาต่างประเทศ) สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาไทยยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งเข้าใจว่าการนำหลักสูตรไปใช้ไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนการสอนไม่เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่สัมพันธ์กันกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูจำนวนมาก โดยเฉพาะครูโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้เด็กมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ซึ่งจริงๆ แล้วครูต้องจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการให้นักเรียนเรียนครบทุกเรื่อง และเพิ่มความยากตามชั้นปี แต่ครูยังแยกสอนเป็นเรื่องๆ ตามระดับชั้นไม่มีความต่อเนื่อง การทำแบบนี้ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจถึงความสัมพันธ์แต่ละเรื่อง ซึ่งเป็นเหตุผลมาจากครูไม่สามารถนำมาตีความทำเป็นแผนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กได้ นอกจากนี้ จากรายงานการวิจัยนาร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการศึกษาสภาพและปัญหาในการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติ พบข้อมูลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติในประเด็น

สำคัญดังนี้ 1) กระบวนการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น/สถานศึกษา พบว่าสถานศึกษา มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ครบตามขั้นตอน และขั้นตอนที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการคือการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และการศึกษารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ซึ่งขั้นตอนที่ถูกกละเลี่ยนนั้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการที่จะทำให้การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับบริบทความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วม พบว่าความร่วมมือในการพัฒนารอบหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นปรากฏการณ์และนิมิตหมายที่ดีของการเปลี่ยนแปลงด้านการกระจายอำนาจทางการศึกษาและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ส่งผลให้การตัดสินใจและออกแบบหลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพ 3) การบรรจุสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในหลักสูตรสถานศึกษา พบว่ามีเขตพื้นที่การศึกษาทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเสร็จและจัดส่งให้โรงเรียนแล้ว แต่ยังคงมีความไม่มั่นใจในคุณภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น 4) ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่ามีปัญหาคือ การขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ครูมีภาระงานมาก เวลาไม่เพียงพอ ผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ ขาดจำกัดของโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง 5) คุณภาพของกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา พบว่ากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน ทั้งเป้าหมาย จุดเน้นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินคุณภาพระดับท้องถิ่นแต่คุณภาพยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

หลักสูตรสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายทั้งขนาดรูปเล่มและการจัดทำองค์ประกอบของหลักสูตร เมื่อวิเคราะห์คุณภาพแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์การจบหลักสูตร พบว่าส่วนใหญ่ยังขาดความเหมาะสมและต้องปรับปรุงแก้ไข พบว่าครูและผู้บริหารสถานศึกษาขาดความมั่นใจในความถูกต้องของหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นเนื่องจากบุคลากรขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเพียงพอ นอกจากนี้ จากการดำเนินการนิเทศติดตามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีโรงเรียนจำนวนมากที่พบปัญหาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1) ขาดความพร้อมในด้านบุคลากร จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ มีคุณวุฒิไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ บุคลากรต้องรับผิดชอบภาระงานเกินกำลัง สอนหลายกลุ่มสาระ ไม่มีเวลาคิดค้นคว้า โรงเรียนขนาดเล็กมีครูจำนวนน้อย ไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์ได้ 2) เอกสารการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปถึงสถานศึกษาล่าช้า มีน้อย ไม่ชัดเจน มีความคลาดเคลื่อน 3) ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการจัดเตรียมหลักสูตรมีน้อย ทำให้ผู้จัดทำหลักสูตรขาดความเข้าใจต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ ละเลยบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ ไม่มีการวางแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดทำและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ค่อยร่วมกิจกรรมและไม่เป็นที่พึ่งของครู 5) ครู ผู้ปกครองและชุมชนขาดความเข้าใจต่อการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ 6) ขาดความพร้อมในด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจัดทำเอกสารหลักสูตร 7) ขาดการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานส่วนกลางเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลางอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน และเกิดการชะลอการดำเนินการ เกิดความไม่มั่นใจในนโยบายและการปฏิบัติ 8) ครูผู้สอนขาดความมั่นใจ เพราะเป็นเรื่องใหม่ 9) ขาดเอกสารหนังสือที่จะค้นคว้าสำหรับครูและนักเรียน 10) ความไม่ชัดเจนของการวัดผลและประเมินผล 11) ขาดความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ 12) ขาดแหล่งเรียนรู้และวิทยากรท้องถิ่นผู้ให้คำแนะนำ 13) การนิเทศติดตามผลและช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดทำและใช้หลักสูตรมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาต่อยอดบางครั้งทำไม่ได้ตามปฏิทิน เนื่องจากการติดอบรม ประชุม ทำให้ไม่

เป็นไปตามแผนที่วางไว้ 14) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนบางส่วนยึดแนวทางเอกสารที่มีขายตามท้องตลาดมาช่วยในการจัดทำเพื่อให้มีความรวดเร็ว 15) ผู้ปกครองไม่เชื่อถือในแนวทางการสอนใหม่ ๆ ว่าจะได้ผลดีกว่าเดิม

โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดความพร้อมในด้านบุคลากร จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ มีคุณวุฒิไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ บุคลากรต้องรับผิดชอบภาระงานมาก สอนหลายกลุ่มสาระ มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายบุคลากรบ่อย ครู ผู้ปกครองและชุมชนขาดความเข้าใจต่อการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ขาดความพร้อมในด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจัดทำเอกสารหลักสูตร ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา 3 ปี ย้อนหลัง คือปีการศึกษา 2555 ปีการศึกษา 2556 และปีการศึกษา 2557 มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยายังมีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา” เพื่อทราบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

#### ข้อคำถามของการวิจัย

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยาเป็นอย่างไร

#### สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา อยู่ในระดับปานกลาง

## 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยาเป็นพหุแนวทาง ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยาที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน 3) การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา และ 4) การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ดังแผนภูมิ

| การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา      |
|---------------------------------------|
| 1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา          |
| 2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน         |
| 3. การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา |
| 4. การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา   |

## เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

**ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

**ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามข้อเท็จจริง ชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิกเคอร์ท (Likert) โดยถามเกี่ยวกับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group discussion record) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาคีวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากประชากรช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาคีวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ออกให้ไปยังโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ไปตั้งข้อคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยทำการบันทึก และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

## การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้บุคลากรของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

1. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน สถิติที่ใช้คือความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

1.2 การวิเคราะห์การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา สถิติที่ใช้คือค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

### ผลการวิเคราะห์

#### ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานหลักสูตร และครูผู้สอน จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยเป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาเป็นเพศหญิง

จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 จำแนกตามอายุ พบว่ามีอายุระหว่าง 31-41 ปี มากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.91 รองลงมาได้แก่ อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาได้แก่ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 และวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า เป็นครูผู้สอนมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.72 รองลงมาได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 รองผู้อำนวยการจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 และหัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมาได้แก่ 6-10 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และสุดท้ายคือ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

#### ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

ตารางแสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต ( $\mu$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) และระดับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โดยภาพรวม

(N = 21)

| ด้าน | การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา   | $\mu$ | $\sigma$ | ระดับ |
|------|------------------------------------|-------|----------|-------|
| 1    | การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา          | 3.74  | 0.77     | มาก   |
| 2    | การดำเนินการระดับชั้นเรียน         | 3.61  | 0.96     | มาก   |
| 3    | การส่งเสริม สนับสนุนระดับชั้นเรียน | 3.68  | 1.00     | มาก   |
| 4    | การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา  | 3.62  | 1.04     | มาก   |
|      | รวม                                | 3.66  | 0.88     | มาก   |

จากตารางพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.66$ ,  $\sigma = 0.88$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบในลักษณะเดียวกัน ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ( $\mu = 3.74$ ,  $\sigma = 0.77$ ) การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา ( $\mu = 3.68$ ,  $\sigma = 1.00$ ) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ( $\mu = 3.62$ ,  $\sigma = 1.04$ ) และการดำเนินการระดับชั้นเรียน ( $\mu = 3.61$ ,  $\sigma = 0.96$ ) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.77 - 1.04 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทุกด้านมีความสอดคล้องกัน

#### ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group discussion record) จากผู้เข้าร่วมสนทนา ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานหลักสูตร และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ซึ่งวิเคราะห์เป็นรายด้าน ดังนี้

1. **การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา** มีแนวทางการพัฒนาโดยขอความร่วมมือจากเขตพื้นที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมาช่วยโรงเรียน และเสนอขอบุคลากรเพิ่มเพื่อให้ครูสอนตรงกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งภายในสถานศึกษาต้องกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามบริบทของโรงเรียนเพิ่มเติมจากที่มีในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เห็นชัดเจน จัดทำโครงสร้างคำอธิบายรายวิชา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้เป็นมาตรฐานเดียวกันและมีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามากำกับติดตามหลักสูตร

2. **การดำเนินการระดับชั้นเรียน** เนื่องจากโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยามีการปรับปรุงหลักสูตรทุกปี จึงมีความไม่แน่นอนของโครงสร้างหลักสูตร มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คุณครูไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร ไม่จัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นทีม ซึ่งพัฒนาได้โดยจัดอบรม และจัดทำเอกสารคู่มือการบูรณาการรายวิชาให้กับคุณครูทุกท่านเพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตร ให้ครูผู้สอนร่วมกันออกแบบหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์ประเมินร่วมกันในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกกลุ่มสาระประชุม วางแผนร่วมกันในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นทีมเพื่อทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติที่ตรงกัน รวมถึงการสร้างเครือข่ายครูเพื่อร่วมกันออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

3. **การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา** ควรมีการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร ส่งเสริม สนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ ระดมความคิดและดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อวางแผนร่วมกันในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ฝ่ายวิชาการจัดทำแผนพัฒนาทางวิชาการ ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ และกำหนดให้สถานศึกษาติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยใช้แบบวัดคู่กับแบบสอบถาม เน้นการประเมินที่มีคุณภาพร่วมกับองค์กรชุมชน

4. **การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา** สามารถพัฒนาได้โดยประชุมชี้แจงคณะครู สร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร จัดทำวิจัย สร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพในการติดตามผลการใช้หลักสูตรให้ชัดเจน นำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนา

ผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้คณะครูเป็นกรรมการในการนิเทศติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรและมีกระบวนการดูแลช่วยเหลือเป็นระบบครบวงจร

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา และการดำเนินการระดับชั้นเรียน

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา จากการวิเคราะห์ทั้งในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา มี 9 แนวทางดังนี้ 1) ขอความร่วมมือในการสนับสนุนและกำกับติดตามการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก 2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างรอบด้าน มีมาตรฐานเดียวกัน 3) จัดทำเกณฑ์การประเมินผลนิเทศติดตามของสถานศึกษาที่ชัดเจน 4) สร้างเครือข่ายครูเพื่อร่วมกันออกแบบการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม 5) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรการบริหารเพื่อสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ 6) สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาทางวิชาการและดำเนินการอย่างเป็นระบบ 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน 8) สร้างเครื่องมือการติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ได้มาตรฐาน และ 9) จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

### อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา พบว่า มีการ

บริหารจัดการหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยายอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผล 5 ประการ คือ ประการที่ 1 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการประชุมวางแผนร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ประการที่ 2 ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้าง จัดทำหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ วิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและนำตัวชี้วัดมาจัดเนื้อหา กิจกรรม ประการที่ 3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน ประการที่ 4 สถานศึกษามีการจัดระบบประเมิน ทักษะการอย่างเพียงพอในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน ประการที่ 5 จัดระบบการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในการเข้ารับอบรมต่างๆ รวมทั้งมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรและมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราวัต พวงจันทร์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ น้ำทิพย์ ทะศรีแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดน่าน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ มุลตะกร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ

ชนิษฐา วรชาติ และดวงใจ ชนะสิทธิ์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับ ศรายุทธ เชื้ออัญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า มีบางข้อเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยายู่ในระดับปานกลาง ดังนี้คือ ด้านที่ 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในข้อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านที่ 2 ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ในข้อ ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นทีม ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ในข้อการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านที่ 4 ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ในข้อการวิจัย ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยายังไม่ได้มีการเพิ่มเติมในส่วนของสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามบริบทของสถานศึกษา ครูยังไม่มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นทีมข้ามกลุ่มสาระเพื่อบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องให้ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ขาดต้องมีการติดตามและตรวจสอบคุณภาพ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ยังนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้ไม่ดีและไม่ต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา จากการวิเคราะห์ทั้งในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา มี 9 แนวทางดังนี้ 1) ขอความร่วมมือในการสนับสนุนและกำกับติดตามการ

พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก 2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างรอบด้าน มีมาตรฐานเดียวกัน 3) จัดทำเกณฑ์การประเมินผลนิเทศติดตามของสถานศึกษาที่ชัดเจน 4) สร้างเครือข่ายครูเพื่อร่วมกันออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม 5) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรการบริหารเพื่อสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ 6) สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาทางวิชาการและดำเนินการอย่างเป็นระบบ 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน 8) สร้างเครื่องมือการติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ได้มาตรฐาน และ 9) จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ อิงลิชและ สเตฟฟี (English and Steffy) ได้ศึกษาความแตกต่างของการสร้าง และการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าการวางแผนออกแบบสร้างหลักสูตรกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความแตกต่างกัน การเสริมหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมาย องค์ประกอบยังไม่สัมพันธ์กันเต็มที่ ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร ต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ เจอร์รี่ (Jerry) ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ควรรวบรวมและสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับการวางแผนที่เป็นทางการศึกษาให้ได้มากที่สุดก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน และนักการศึกษา เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โดยหน่วยงานต้นสังกัดต้องส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ อัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานที่ตึงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารในระดับต่างๆ ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามการใช้หลักสูตรของครู นอกจากนี้หลักสูตรยังขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบและศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับ อัลเลนและคณะ (Allen and Others)

ได้ศึกษาปัญหาความต้องการของนักพัฒนาหลักสูตร พบว่า กิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การจัดการและการบริหารหลักสูตร การเลือกและการจัดเนื้อหาและการประเมินหลักสูตร

### ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา 3) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา และ 4) การดำเนินการระดับชั้นเรียน ซึ่งพบว่าการดำเนินการระดับชั้นเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ในหลายลักษณะ คือ การจัดประชุม อบรม เชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2. คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งทางด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้ทราบถึงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยการรายงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือนำเข้าในระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาให้ทราบเป็นระยะ

3. ผู้รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหรือจัดทำหลักสูตร ไม่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรบ่อย ทำให้เกิดการสับสนแก่ครูผู้สอน ลดงานเอกสาร งานนอกเหนือจากงานสอน เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทุ่มเทเวลาไปกับการเรียนการสอน

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่อง การบริหารจัดการ  
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

2. ควรมีการวิจัยในเรื่อง ความพึงพอใจของ  
คณะกรรมการสถานศึกษา ต่อการบริหารจัดการหลักสูตร  
สถานศึกษา

3. ควรมีการวิจัยในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ  
บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

## รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553).
- ชนิษฐา วรชาติ และดวงใจ ชนะสิทธิ์, “การบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9,” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 7, ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558).
- จิราวดี พวงจันทร์ “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554).
- ชวลิต ชูกำแพง, การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559).
- ธีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2550).
- รุจิร ภู่อารยะ, การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา Curriculum Development Education Reform, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บุ๊คพอยท์, 2551).
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อาร์ แอนด์ เอ็น ปริ้นท์ จำกัด, 2556).
- สุนทร โคตรบรรเทา, การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ Curriculum Development and Implementation, (มหาสารคาม : สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2553).
- สุเทพ อ่วมเจริญ และพิจิตรา ธงพานิช, การพัฒนาหลักสูตร ความรู้ สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู, พิมพ์ครั้งที่ 4, (นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สรุปผลการนิเทศติดตามประเมินการบริหารจัดการ หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน ปีงบประมาณ 2546, อ้างถึงใน จิราวดี พวงจันทร์, “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551).
- Taylor, Bernard. “A Comparison Between Selected Aspect of the National Curriculum in England and Wales and the common Curriculum in Ontario, with particular Reference to Science Program in Both System,” Dissertation Abstracts International (December 1996) : 2123-A.
- Katz, Daniel and Robert L, Kahn. “The Social Psychology of Organizations” (New York: John Wiley & Son, 1987), 20.
- Lunenberg, Fred C. and Allan C, Ornstein. “Educational Administration 4<sup>th</sup> ed.” (Belmont : CA, 2004), 478.
- English, Frenwick W. and Steffy, Betty E. “Differentiating Between Design and Delivery Problem in Achieving Quality Control in School Curriculum Mangement,” Educational Technology. 4, (16 December 1983): 29-32.

- Bulter, Jerry E. “A process for Effective Graphic Design Curriculum Development,” Dissertation Abstracts International (December 1996): 2024-A.
- Wiles, Jon. “Leading Curriculum Development” (California: Corwin)
- Langenback, Michael. “Development of an Instrument to Measure Teacher Attitudes Toward Curriculum Use and Planning.” Education Research (September 1972): 35-38.
- UNESCO, Strategies and Procedures in Developing and Implementing Curriculum (Bankok: The Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania, 2000), 66.
- West, Mary Elizabeth. “Teacher Thinking: Pre active planning Interactive and Reflective Practices During New Curriculum Intergration,” Dissertation Abstracts International (December 2002) : 2124-A.
- J, Wiles. and Bondi J., Curriculum Development: A guide to practice. 7<sup>th</sup> ed. (New Jersey: Prentice Hall, 2007)